

# Odpovědi veřejné konzultace veřejné ochránkyně práv EU o používání jazyků v EU

Pravidla:

1. Konzultace končí 30. září, odpovědi by měly být hotové do 23. září, aby byl čas je zpracovat a poslat.
2. Každý člen může navrhnout a upravovat odpovědi.
3. Je-li nějaká část sporná a vyžaduje diskuzi, založ komentář pro danou část textu.
4. Odpovědi by měly být odeslané v češtině, části odpovědí v jiných jazycích se přeloží.
5. Edituj s odvahou.

## I. Pravidla a postupy s ohledem na omezení týkající se jazyků

**1. Pokud jde o způsob, jakým jednotlivé části správy EU zpřístupňují informace v různých úředních jazycích EU, neexistuje dostatečná transparentnost (a platí jen několik málo formálních pravidel). To zahrnuje například kritéria, která se používají při rozhodování o jazyku či jazycích, jež se použijí v určitém kontextu. Jak lze tyto nedostatky odstranit? Jaká další kritéria (pokud vůbec) by se měla uplatňovat?**

Všechny informace určené pro všechny občany EU, nebo pro občany EU bez geografického nebo jazykového omezení by měly být dostupné ve všech úředních jazycích EU. V případě prioritizace by měly být vzaty do úvahy i vzájemné srozumitelnosti některých jazyků (např. češtiny a slovenštiny) nebo míra rozšíření mateřských jazyků v některých zemích (např. angličtiny v Irsku).

**2. Měl by mít každý orgán EU svou jazykovou politiku, a pokud ano, co by v ní mělo být zahrnuto? Měly by být tyto jazykové politiky zveřejněny na internetových stránkách orgánů? Jak podrobná by měla být tato politika, pokud jde o zvláštní případy, kdy je výběr jazyka či jazyků omezený?**

EU jako celek by měla mít zpracovanou veřejně dostupnou jazykovou politiku, zejména ve věci komunikace s občany a s vládami členských států (včetně regionálních vlád a orgánů těchto států), ale i pro svá jednání a administrativní záležitosti. Každý orgán by měl mít veřejně dostupnou jazykovou politiku konkretizovanou pro své cíle a pracovní postupy.

**3. Měl by mít každý orgán svou politiku s ohledem na okolnosti, za nichž mohou být na žádost poskytnuty překlady informací nebo dokumentů? Pokud ano, jak může být tato politika vymezena, aby se zabránilo nepřiměřeným nákladům?**

## II. Internetové stránky EU

**4. Jaké obecné jazykové zásady by se měly vztahovat na internetové stránky orgánů EU? Které části internetových stránek EU by měly být podle vašeho názoru k dispozici ve všech či v mnoha jazycích EU?**

Všechny internetové stránky, které cílí na všechny občany EU, nebo na část občanů EU, ale bez bližšího geografického nebo jazykového omezení, by měly být dostupné ve všech úředních jazycích EU.

**5. Bylo by užitečné zveřejňování shrnutí hlavních záležitostí ve všech nebo v mnoha úředních jazycích?**

Určitě ano. Nejlépe ve všech úředních jazycích EU.

**6. Je přijatelné, aby byly za určitých okolností materiály poskytnuty v malém počtu jazyků místo ve všech úředních jazycích? Pokud ano, jaká kritéria by se měla použít k určení, jak by měly být tyto jazyky zvoleny (např. počet obyvatel, kteří hovoří dotyčným jazykem, úroveň jazykové rozmanitosti u obyvatelstva...)?**

Pokud je třeba z nějakého důvodu omezit dostupnost překladů, měla by být do úvahy vzata, např. vzájemná srozumitelnost některých jazyků (např. češtiny a slovenštiny), nebo dvojjazyčnost obyvatelstva v některých zemích (např. u irsky mluvících Irů). Rozhodně by se nemělo množství jazyků omezit způsobem, který by způsobil úplnou absenci informací v některé jazykové rodině, do níž patří alespoň dva oficiální jazyky EU.

### **III. Veřejné konzultace**

**7. V dubnu 2017 přijala Evropská komise nová interní pravidla, která vyžadují, aby byly dokumenty týkající se veřejných konzultací ohledně „prioritních iniciativ“ v ročním pracovním programu Komise zveřejněny ve všech úředních jazycích EU. Všechny ostatní veřejné konzultace by měly být dostupné přinejmenším v angličtině, francouzštině a němčině. Veřejné konzultace vyvolávající „zájem široké veřejnosti“ by měly být dostupné v dalších jazycích. „Stránky konzultací nebo jejich shrnutí je třeba přeložit do všech úředních jazyků EU.“ Usiluje tato politika podle vašeho názoru o náležitou rovnováhu mezi potřebou respektovat a podporovat jazykovou rozmanitost na straně jedné a správnými a rozpočtovými omezeními na straně druhé? Jedná se o typ politiky, který by měly přiměřeně přijmout i ostatní orgány EU?**

Takto zvolená politika poskytuje kýžené úspory nákladů, nicméně jazyková rozmanitost je v případě „ostatních veřejných konzultací“ spíše jen deklarovaným cílem, vzhledem zejm. k absenci zástupce slovanské jazykové rodiny, která je jednou ze tří největších jazykových rodin v Evropě i EU.

Tento typ politiky by mohl být přijat i ostatními orgány EU, nicméně taková politika by neměla ignorovat žádnou velkou jazykovou rodinu v EU, i kdyby neobsahovala v každém případě všechny jazyky, které do této rodiny patří. Mělo by platit vždy, že konzultace určené široké veřejnosti, by měly být dostupné ve všech úředních jazycích EU. Naopak konzultace

směřující k odborné veřejnosti, mohou být v počtu jazyků s ohledem na téma omezeny vždy. Takové politiky by měly být vždy veřejně dostupné na Internetu ve všech úředních jazycích EU.

#### **IV. Ostatní záležitosti**

**8. Jediný konkrétní právní předpis o užívání jazyků ze strany správy EU pochází z roku 1958, kdy existovalo šest členských států a čtyři úřední jazyky. Domníváte se, že by byl v současné situaci užitečný nový právní předpis? Nebo máte za to, že se jazykovými záležitostmi lze nejlépe zabývat mimo podrobný právní rámec?**

**9. Zvýšení objemu informací a dokumentů zveřejněných ve všech jazycích EU bude znamenat dodatečné náklady na překlady. Jak navrhujete tyto dodatečné náklady uhradit? Z které části rozpočtu EU? Formou vyčleněných dodatečných finančních prostředků jednotlivých dotčených členských států? Jiným způsobem?**

Pokud je oficiální jazyk některého členského státu upřednostňován při jednáních Rady Evropské unie, Evropského soudního dvora a jiných vrcholných orgánů EU kdy se jednání nevede ve všech oficiálních jazycích EU, měly by členské státy, které mají takový jazyk jako úřední jazyk přispívat na překlady o něco více, než státy, jejichž úřední jazyky, takto upřednostňovány nejsou.

**10. Do jaké míry lze k zajištění překladů mezi různými jazyky EU využít technologie? Jelikož „strojový“ překlad nemusí být vždy zcela přesný, je to přijatelná cena za zpřístupnění přeložených dokumentů rychleji a hospodárněji, než by bylo jinak možné?**

Strojový překlad, optické rozpoznávání znaků, převod řeči na text nebo speciálně připravené paralelní korpusy mohou podpořit činnost překladatelů a tlumočnicků, ale úplně ji vzhledem k současnému stavu techniky nahradit nedokáže. Stroj zatím nedokáže plně pochopit smysl překládaného textu nebo kontext použitého názvosloví.

Ke zvážení může být použití neutrálního jazyka esperanto, který je jednodušší na naučení než přirozený jazyk a dokáže plně vyjádřit jakoukoliv informaci. Společný neutrální evropský jazyk by mohl zvýšit mobilitu pracovních sil napříč hranicemi, prohloubit evropskou identitu a snížit náklady potřebné na ovládnutí cizího jazyka na komunikační úrovni. Navíc, díky své logické struktuře, je vhodnější na strojové zpracování, než přirozené jazyky, což se projevilo i při jeho implementaci v Překladači Google.